

BASIN BÜLTENİ

10 Haziran 2020

İNGEV'DEN COVID-19 SALGINI VE NORMALLEŞME SÜRECİNDE GİRİŞİMCİ ARAŞTIRMASI: *YERLİ VE MÜLTECİ GİRİŞİMCİLER İHTİYAÇ ANALİZİ*

Mülteci¹ girişimciler COVID-19 sürecinden daha fazla etkilendi ve gelecek ile ilgili daha karamsar.

İNGEV TAM'ın COVID-19 Salgın Süreci ve Normalleşme Sürecinde Yerli ve Mülteci Girişimcileri ve İhtiyaçlarını Anlama Araştırması, mülteci girişimcilerin pandemiden, yerli girişimcilere göre, daha fazla etkilendiğini ve gelecek ile ilgili daha karamsar olduğunu gösteriyor. Bir diğer önemli bulgu ise yeni normalin hayatımıza dijitalleşmeyi kaçınılmaz olarak soktuğu bu dönemde Suriyeli girişimcilerin ayak uydurabilmek için dijitalleşme ile ilgili danışmalık desteğine ve mali desteğe ihtiyaç duyduğu.

Yerli girişimcilerin yarısından fazlası ciro kaybı yaşadı.

COVID-19 öncesine göre cirosunun azaldığını belirten yerli girişimcilerin oranı yüzde 62. Cirosunun azaldığını belirten yerli girişimcilerin yüzde 54'ü ise cirosunun yüzde 50'den fazla azaldığını ifade ediyor. Bu işletmelerin çoğunluğunu ise inşaat ve imalat sektörü oluşturuyor. Diğer yandan yerli girişimcilerin yüzde 27'si cirosunun arttığını belirtiyor. Ciro artışı yaşayanlar ise perakende satış ve hizmet sektöründeki işletmeler.

Mülteci girişimciler pandemiden daha fazla etkilendi.

Türkiye ekonomi literatürü girişimci dendiğinde sadece yerli girişimcileri değil aynı zamanda ülkemizdeki 15 bini aşkın Suriyeli girişimciyi de kapsıyor. 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü'nün COVID-19 hastalığını pandemi ilan etmesiyle pek çok girişimcinin ticaret hayatı kalıcı olarak etkilendi. Ancak araştırma sonuçları gösteriyor ki yerli ve mülteci girişimciler pandemiden aynı oranda etkilenmedi. Suriyeli girişimcilerin yüzde 86'sı yerli girişimcilerin ise 68'i pandemiden etkilendiğini belirtiyor. Ciro kaybı yaşadığını belirten mülteci girişimcilerin oranı ise yüzde 84. Cirosunun azaldığını belirten mülteci girişimcilerin yüzde 62'si ise cirosunun yüzde 50'den fazla azaldığını ifade ediyor.

¹ "Mülteci" tabiri, Türkiye'de geçici koruma statüsü ile bulunan Suriyelileri ifade etmektedir. Bu bültende genel kavramsal kısaltma olarak kullanılmıştır.

BASIN BÜLTENİ

Yerli girişimciler arasında KOBİ'lere sağlanan desteklerin hem bilinirliği hem de yararlanma oranı yüksek.

COVID-19 etkisini en aza indirebilmek ve ticaret hayatının akışını sürdürebilmek adına devlet kamu kurum, kuruluş ve bankaları eliyle KOBİ'lere pek çok destek sağladı. Yerli girişimcilerin yüzde 92'si sağlanan desteklerden en az birini biliyor. Ek olarak yerli girişimcilerin yüzde 81'i bu desteklerden en az birinden faydalandığını belirtiyor.

Yerli girişimcilerin en fazla bildiği destek İŞKUR – Kısa Çalışma Ödeneği (yüzde 89) ve bu destekten faydalanma oranı yüzde 60. Bunu Ziraat Bankası'nın KGF Teminatlı İşe Devam Kredisi takip ediyor; bilinme oranı yüzde 78 ve destekten faydalanma oranı yüzde 39.

Mülteci girişimcilerin yarısından fazlası COVID-19 kapsamında KOBİ'lere sağlanan desteklerden haberdar değil.

KOBİ'lere sağlanan destekler farklı kanallardan girişimcilere duyurulmuş olsa da mülteci girişimcilerin dil bariyerinin de etkisiyle bu desteklerden haberdar olma oranının daha sınırlı kaldığını görüyoruz. Sağlanan desteklerden en az birini bilen girişimcilerin oranı yüzde 41.

Desteklerden haberdar olma kanalı hem yerli hem de mülteci girişimciler tarafından ağırlıklı olarak televizyon ve sosyal medya olarak belirtiliyor. Televizyon kanalıyla haberdar olan yerli girişimci oranı yüzde 96'yken mülteci girişimci oranı yüzde 85'te kalıyor. Diğer yandan sosyal medya üzerinden haberdar olma oranı her iki girişimci grubunda benzerlik gösteriyor (Yerli girişimci: yüzde 77 ve Mülteci girişimci: yüzde 72). Bu veri bize dil bariyeri etkisini bir kez daha işaret ediyor. Sosyal medya kanalında haberlere farklı dillerde erişebilme imkânı mülteci girişimcilere ulaşmada sosyal medyanın etkisini vurgular nitelikte.

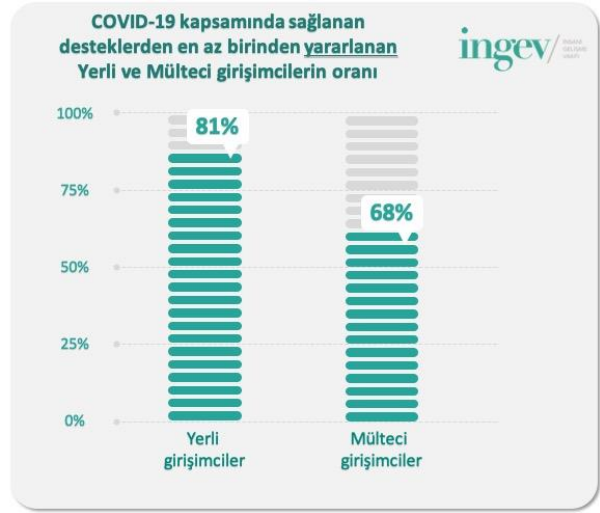
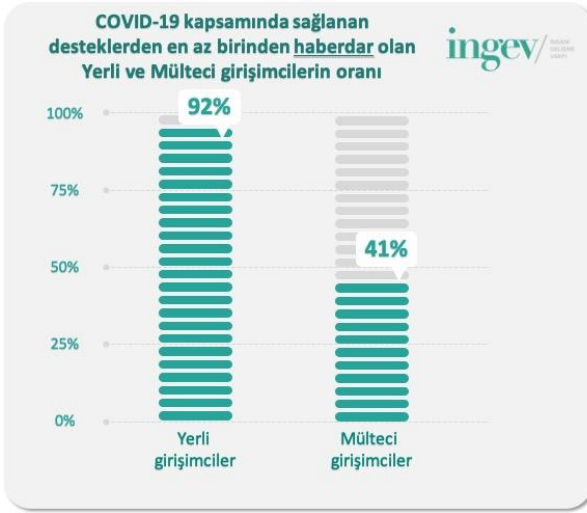
COVID-19 kapsamında KOBİ'lere sağlanan destekler mülteci girişimcilere ulaş(a)mıyor.

Devlet desteğinden haberdar olan girişimciler arasında mülteci girişimcilerin yüzde 68'i desteklerden en az birinden faydalandığını belirtiyor. Mülteci girişimciler açısından bu dönemde en önemli aksamanın desteklerden haberdar ol(a)mama olduğu görülüyor.

Yerli ve mülteci girişimci grubunun desteklerden yararlanma oranlarındaki farklılık ise mülteci girişimcilerin pandemiden bağımsız olarak Türkiye'de yaşadıkları banka hizmetleriyle ilgili zorlukları bir kez daha açığa çıkartıyor. Farklı kuruluşların da bu konuda yaptıkları araştırmalar mülteci girişimcilerin kredi kullanma, ticari kredi kartı başvuruları, para transferi gibi bankacılık hizmetlerine erişimde zorluklar yaşadığını ortaya koyuyor. Bu da mülteci girişimcilere

BASIN BÜLTENİ

sağlanacak hizmetlerle ilgili bankaların ve finans kurumlarının uygulama ve politikalarında daha net olmaları gerekliliğine işaret ediyor.



Yerli girişimciler COVID-19 etkisinin bir süre daha devam edeceğini öngörüyor.

Yerli girişimcilerin yüzde 66'sı haziran ayında cirolarının COVID-19 öncesine göre azalacağını, yüzde 35'i ise yüzde 50'den fazla ciro kaybı yaşayacağını düşünüyor. Buna karşın yüzde 34'lük bir yerli girişimci kesim cirosunun artacağını düşünüyor. COVID-19 öncesine göre cirosunun artacağını düşünen işletmeler ağırlıklı olarak toptan satış ve hizmet sektöründe faaliyet gösterenler.

Yerli girişimcilerin yüzde 25'i pandeminin işine etkisinin Temmuz-Eylül ayları arasında, yüzde 25'i Ekim-Aralık ayları arasında, yüzde 29'u 2021 Ocak-Mart arasında kaybolacağını düşünüyor. Yüzde 21'lik bir kesim ise bu etkinin 2021 Nisan-Aralık arasına uzayabileceğini düşünüyor.

Mülteci girişimciler COVID-19 sonrası süreçle ilgili daha karamsar.

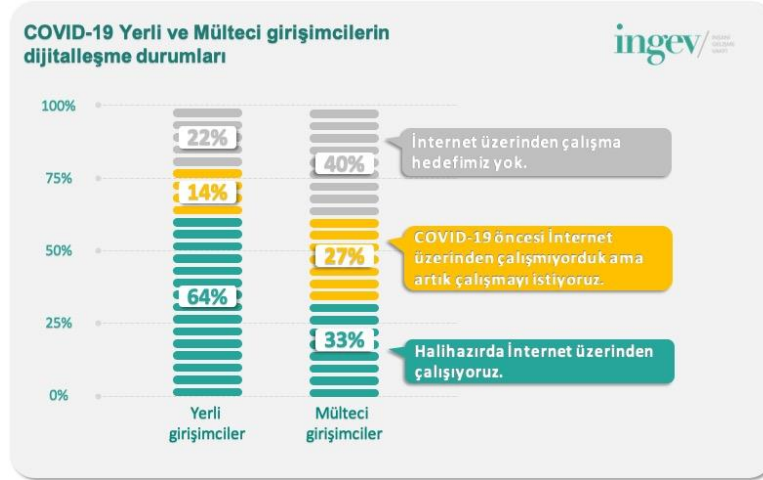
Yeni normal olarak adlandırılan 27 Mayıs sonrası süreçte mülteci ve yerli girişimcilerin öngörülleri birbirinden farklılaşıyor. Mülteci girişimcilerin yüzde 82'si haziran ayında cirolarının COVID-19 öncesine göre azalacağını düşünüyor. Mülteci girişimcilerin yüzde 56'sı cirolarının yüzde 50'den fazla azalacağını öngörüyor. Buna karşın cirosunun artmasını bekleyen yüzde 14'lük bir mülteci girişimci grup var.

Mülteci girişimciler cirolarının negatif yönde daha fazla etkilenmesini bekleyen grup olarak COVID-19'un işlerini daha uzun bir süre etkileyeceğini düşünüyor. Pandemi etkisinin Temmuz-Eylül arası geçeceğini öngörenlerin oranı yüzde 25 Temmuz-Eylül ayları arasında geçeceğini düşünenlerin oranı yüzde 25, Ekim-Aralık ayları arasında geçeceğini düşünenlerin oranı yüzde 12. Yüzde 38'lik bir grup ise etkisinin 2021 Nisan-Aralık arasına uzayabileceğini düşünüyor.

BASIN BÜLTENİ

Mülteci girişimcilerin dijitalleşme yolunda danışmanlık desteğine ve mali desteğe ihtiyacı var.

İşletmeler için iş rutinlerini İnternet üzerinden sürdürmek pandemi öncesi de yaygın olmasına karşın COVID-19 süreci sonrasında olmazsa olmaz bir gereklilik haline dönüşüyor. Pandemi öncesinde mülteci girişimcilerin yüzde 33'ü yerli girişimcilerin ise yüzde 64'ü işletmelerinin satış ve günlük işlerini İnternet üzerinden yapabildiğini belirtiyor. COVID-19 öncesinde işletmesinin günlük işlerini İnternet üzerinden yürütmeyen mülteci girişimcilerin yüzde 27'si artık dijitalleşmenin kaçınılmaz olduğunun farkında ve işlerini İnternet üzerinden yapabilmeyi istiyor. Bu oran yerli girişimciler arasında ise yüzde 14 seviyesinde. Diğer yandan İnternet üzerinden çalışma kapasitesini arttırabilmek için mülteci girişimcilerin yüzde 50'si danışmanlık desteğine ve yüzde 92'si mali desteğe ihtiyaç duyuyor. Bu anlamda girişimcilerin dijitalleşmesi yolunda KOSGEB, ticaret odası ve sivil toplum örgütleri gibi kurum ve kuruluşların sağlayacağı eğitim ve fon destekleri mülteci girişimciler için özellikle önemli olacak.



Diğer yandan, mülteci girişimcilerin yüzde 40'ı ve yerli girişimcilerin yüzde 22'si dijitalleşme hedefi olmadığını belirtiyor. Mülteci girişimciler arasında bu oranın daha yüksek olması dikkat çekici. Bu nedenle bu grubun dijitalleşme konusundaki çekincelerinin iyi tanımlanması yerinde olur. Böylelikle sağlanabilecek eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin içeriği oluşturulurken bu konular da dikkate alınarak mülteci girişimcilerin dijitalleşme yolculuğuna daha verimli katkı sunmak mümkün olabilir.

İletişim için: INGEV- 0216 540 50 21

<http://www.INGEV.org>

BASIN BÜLTENİ

Araştırma, 01-07 Haziran 2020 tarihleri arasında online görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler imalat, perakende satış, toptan satış, hizmet ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren 206 mülteci ve 177 yerli girişimci ile gerçekleştirilmiştir.

İNGEV Hakkında:

İNGEV, insani gelişmeyi kırılgan toplum kesimlerini güçlendirecek uygulama projeleri, politika kararlarına yol gösteren araştırmalar ve sosyal pazarlama kampanyaları yaparak destekler. İNGEV işbirliğine, ortak akla, teknik kaliteye inanan ve siyasi olmayan bir sivil toplum örgütüdür. İNGEV Toplumsal Araştırmalar Merkezi (TAM) periyodik olarak yürüttüğü çalışma ve yayınladığı raporlarla toplumsal gelişmeleri araştırmakta, analiz etmekte ve sosyal politika önerilerine dönüştürmektedir.